

Izhaja:

10. in 25. vsakoga
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovci 25. marca 1884.

Št. 6.

Slovenci poslužujte se svojih pravic!

Kdor svojih pravic ne brani in varuje, on jih zgubi. Če imaš ti njivo, pa se za njo ne zmeniš in je nikoli ne poseješ, ampak pustiš, da tvoj sosed na njej orje, seje in žanje, potem ti v tridesetih letih zgubiš vso pravico do njive. Tvoje pritožbe ne bodo nič veljale, ampak rekli ti bodo: „Če je njiva res tvoja, zakaj se nisi poprej oglašil? Zakaj si pustil, da je sosed na njej sejal in žel?“

Ravno taka je s političnimi pravicami. Mi Slovenci imamo kakor drugi narodi pravico, da iz svojih mož izberemo in izvolimo občinske svetovalce in župana, šolske svetovalce za svoj kraj, deželne in državne poslance, kateri postavijo delajo. Če smo pa mi tako nemarni, da ne gremo k volitvam in če to reč prepustimo svojim nasprotnikom, nemškutarjem, — ali pa če smo tako nespametni, da volimo take može, ki ne marajo za nas, ampak le tuja in tuj jezik, tuje šege in zastarele krivice bolj v časti imajo, ko domače želje in potrebe, — potem se ne smemo pritožiti, če pridejo take postave, ki nam niso po volji, če dobimo take šole, kakoršnih si nismo želeli; — sami smo si to nakopali, ker se nismo hoteli poslužiti svojih pravic in nismo šli k volitvam, ali pa če smo šli, nismo izvolili pravih mož!

Nadalje imamo pravico, če nam ktera reč ni po volji ali če kaj želimo, da smemo pošiljati prošnje in pritožbe na deželni šolski svet, na deželni zbor, na državni zbor in na visoko vlado samo. Tako više oblasti zvejo naše prave želje in potrebe, in upati smemo od njih, da bodo nam ustregle, kolikor po postavah smejo. Če se pa mi nikoli ne oglašamo, če vse v nemar puščamo, potem više oblasti ne zvejo naših želj in potreb, potem poslušajo naše nasprotnike, kateri stvari vse v drugačni luči kažejo in vodo obračajo na svoj mlin. Ako se potem kaj obrne nam na škodo, kdo je tega kriv, če ne mi sami? Zakaj se nismo posluževali svojih pravic!

Mi imamo pravico do slovenskih šol; pa jih moramo terjati in ako se nam ne dovolijo, moramo za nje prositi in se pritoževati. Ako tega ne storimo, verujejo više oblasti besedam naših nasprotnikov, nemškutarjev, kateri pravijo, da mi sami hočemo trdo nemške šole.

Minister kupčije nam je dovolil slovenske poštno tiskovine. Če jih pa ne tirjamo, ampak smo kar tihi, kedar nam prodajalec dá čisto nemške nakaznice, vozne liste itd. namesto slovensko-nem-

ških, potem više oblasti res mislijo, da mi ne maramo za slovensko-nemške tiskovine.

Mi imamo nadalje pravico, da se nam iz c. k. uradnij piše po slovensko. Tudi gg. advokati in notarji morajo nam narejati slovenska pisma. Če pa tega nikoli ne tirjamo, potem više oblasti verjamejo besedam nemškutarjev, da mi ne maramo za slovenščino in da je niti ne zastopimo.

„Vigilantibus jura!“ pravi latinski pregovor, t. j. pravice vživajo le tisti, ki jih vedno branijo in za nje stojijo na straži!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Šolske olajšave.) Najhujši nasprotniki šolske postave od l. 1869 so Nemci na Gornjem Avstrijskem, Solnograškem in Tirolskem. Poslali so prošnje v deželne zbore, v državni zbor, tožili so po časnikih, ropotali so po raznih društvih, glejte! ni bilo zastoj. Njih državni poslanci, zlasti dr. Lienbacher so v državnem zboru dognali, da se je lansko leto šolska postava vsaj nekaj preuredila. Pa ljudstvu je bilo to premalo, ljudje so trkali in prosili, naj hodijo otroci le šest let v vsakdanjsko šolo, tri ali štiri leta potem pa v nedeljsko šolo. V tem duhu je prišla od onod prošnja na visoko ministerstvo. Gospod minister za uk in bogočastje je v posebnem ukazu izrečno povdarjal, da se pri olajšavah šolskega obiskovanja nedelje ne smejo v poštev jemati.

Pa kaj se zgodi! 14. februarja je gosp. minister za uk izdal nov ukaz, v katerem dovoljuje, da se na Gornjo-Avstrijskem za šolarje sedmega in osmega leta sme šola imeti ob nedeljah. Imenovani ukaz dovoljuje to-le: Poldnevni nauk se sme in more privoliti tam, kjer še ni vpeljan, po enorazrednicah, pa tudi v nižjih razredih več razrednih šol po deželi, kakor to pravi nova šolska postava v §§. 7 in 21. — Za šolarje, ki hodijo že sedmo in osmo leto v šolo se po tem najnovšem ukazu določuje to-le:

a) Na enorazrednicah ob nedeljah dveurni poduk in triurni poduk kacega poldneva med vsem šolskim letom.

b) Na dvorazrednicah ob nedeljah dveurni poduk in štiriurni poduk kacega poldneva vse tedne šolskega leta.

c) Na tri in večrazrednicah 2½ urni poduk ob nedeljah in štiriurni poduk kacega poldneva vse tedne šolskega leta. Ako pa razmere dotičnega kraja dopuščajo, sme se nekatere poletne mesece poduk ob delavnikih popolnoma opustiti,

ako si le upajo, zamujeni čas po zimi nadomestiti.

Te olajšave dovoljuje gosp. minister za Gornjoavstrijsko deželo, jih pa bode javeljne odrekal tudi drugim deželam, ako se za nje potegujejo.

Slovinci! Vem, da bote zdihovali: Oh, da bi pri nas bilo tudi tako! Zdihovati samo pa nič ne pomaga, — treba je delati! Trkajte in prosite postavno in mirno, — ne dajte se nikomur motiti ali braniti! Postava vam daje pravico trkati in prositi: Kdor pa trka, temu se odpre, — kdor prosi, ta dobi!

Iz Celovca. (Koroška hranilnica) je imela leta 1883 prometa 3,408.465 gold. dohodkov in 3,312.103 gld. stroškov. V 24.278 knjižicah je vloženih 11,047.475 gld. Reservna zaloga 1,205.828 gold. Darovala je 57 raznim društvom in zavodom 62.700 gld. Med temi so bili: sirotišnica pri Uršulinaricah 400 gld., bolnišnica pri Elisabetinaricah 100 gld. bolnišnica usmiljenih bratov v Št. Vidu 200 gld., katoliško društvo rokodelskih pomagalec 50 gld., Šent-Vincencijevo društvo 50 gld. in kapucini za popravo svoje cerkve 500 gld. ukup 1300 gold. Bog plačaj!

Odkod je to? (Slovenska kmetica in nemškoliberalni šolski načelnik. Dalje.) Jes prebiram „Mir“, res je to, in če bi prebirala kak liberalni časnik, bi tedaj morebiti naš šolski načelnik tudi vse drugače se obnašal proti meni. Prebiram pa tudi Mohorjeve in druge slovenske bukve, in tako zvem marsikaj lepega in potrebnega. Spolnujem dalej moje krščanske dolžnosti, kolikor mi je mogoče, le samo liberalnih nekrščanskih časnikov in bukev ne trpim pri hiši. To pa je prej ko ne našemu šolskemu načelniku najhuji trn v peti. Imam desetero otrok in le eno samo kmetiško hišo; pa vendar bodi božjemu žegnju hvala, se jes, mož in otroci lepo zastopimo. Dobro se nam godi tako, da z nobenim, čeravno bi imel tri hiše, mlin in žago in čeravno bere prej ko ne, le samo nemško-liberalne časnike, vendar prav odkritosrečno povem, da menjat nikol ne grem. Meni tedaj „Mir“ in slovenske bukve do zdaj niso naredile ne le nobene škode, ampak k dobremu me pripeljale. Kam pa da bojo našega šolskega načelnika njegovi liberalni, ničvredni časniki, ktere on bere, pripeljali, to le Bog sam ve; ali kakor je po krščansko, mu jes iz srca vse dobro želim. — Da mi je pa naš šolski načelnik tudi še rekel, dass die Pfaffen . . . itd. se mi to prav lažljivo dozdeva. Zakaj; zmiram sem bila te-le misli in sem še zdaj, da ravno le duhovni so bili, ki so šole že napravljali, ko še nobenega liberalnega nemškutarja ni bilo. (Konec prihodnjic)

Iz Pečnice. Vsi farmani so jako žalovali, ko so nas tako zvest in skrbljiv dušni pastir gospod župnik L. Aleš zapustili. Ali kmalo nas je zopet veselilo, ko smo slišali, da nas pridejo podučevati gospod provisor Jakob Knaflič. Pa kmalo nas zopet zapustijo in odidejo v sosednjo faro Loče. Zopet se žalost v veselje spreobrne; iz Loč hodijo nas prav pridno podučevati in oskrbljevati; zahvalimo se mi njim vsi skupaj. Bog daj njim zdravje in naj njim vse povrne! — Nekaj o mežnariji: Naš mežnar se je na Vrate preselil; znal je tudi orglati; nekaj časa nismo imeli organista. Prosili smo našega gosp. učitelja Feinika, da bi prevzeli to službo in precej so nam obljubili. Jako je zdaj veselo v

cerkvi. Gosp. učitelj so zbrali nekaj boljših solarjev in nekaj odrasčenih in so njih vadili v petji. Hvala našemu učitelju za njihov trud!

Iz Št. Iljske fare. Pri nas je zelo živahno. Gori pri Otulah zmiraj poka, ker lomijo kamen. Na eni strani se trudijo Ločani, na drugi Deščičani, da gradivo zoper deročo Dravo si pridobijo. Vas „Deščice“ je posebno v veliki nevarnosti. Nektera pohištva stojijo čisto na robu Drave. Bati se je, da Drava odnese v vigredi te koče. Proti koncu meseca svečana je prišel nek „inženir“ in je zapovedal nam pripraviti kamen. Vse delo bo plačala gosposka. Nam bi ljubše bilo, da bi bilo prišlo to povelje takrat, ko je še saninec bil. Pa z veseljem smo poprijeli se dela tudi zdaj. Mislili smo, da prej ko navozimo kamenje, prej se bo začela gradba. Navozili smo ga komaj polovico. Nekega lepega dne pa pride pismo od okrajnega glavarja, da ne plača gosposka tega dela, ampak soseska. Če soseska noče plačati delavcev, naj tedaj delo opusti. Ne vemo, kaj bo zdaj? Soseska je zelo ubožna in ne more plačati teh velikih stroškov. Ako nam ne pomaga gosposka, si ne moremo pomagati na nikako vižo. Če ne bo od nikoder pomoči, nam ne kaže družega, kakor šila in kopita pobrati in vse popustiti. Čudimo se, da drugod narejajo brambe, kjer gotovo take velike nevarnosti ni. Pri nas pa še pravega začetka ni.

Iz spodnjega Roža. (Zlata poroka.) Letošnjo pustno nedeljo praznovala se je v Glinjah redka veselica: g. Josip Turn, krojač, s svojo ženo dne 10. februarja 1834, po v. č. tedajnemu gosp. župniku Magadinu glinskemu rojaku poročen, je na omenjeno nedeljo vpričo velike množice ljudi, kateri so se k tej slovesnosti zbrali, pred oltarjem po izvrstnem in ganljivem govoru našega vrlega č. gosp. župnika slovesno zakonsko obljubo ponovil. Res ganljivo je bilo videti, kako sta stara, na novo zaročena v mladeniški ljubezni si roke podala. Na večer je bila veselica pri gosp. Prešernu po domače Hanžetu na Trati. Ta je veselico izvrstno uredil in nam postregel s prav dobrimi jedili kakor tudi s pijačo. S tem je gosp. Hanže pokazal, da zasluži dobro ime, s katerim že dolgo slovi v celem okraju. Celi večer je bil tako vesel, da se ga bode demo še dolgo spominjali. Veselih napitnic, rajanja in petja ni bilo ne konca ne kraja. Še le petelin je nas moral opomniti, da je dobro se tudi odpočiti. Stari zlati ženin, akoravno je že 70 let star, je bil pa tudi poln humorja in šal. Med drugim nam je pravil, da bi rad vsaj tako dolgo še živel, da bi svojo ženo došel; kajti že 50 let hodim za njo, je rekel, pa mi je zmirom 11 dni predej.

Iz Podjunske doline. (Prošnja odbita.) Krajni šolski svet v Šmihelu je lanskega leta prosil, naj sl. deželni šolski svet dovoli slovensko šolo t. j. šolo s slovenskim podučnim jezikom najmanj v prvih dveh razredih. Šolski očetje šmihelski so bili ravno tiste misli, katero je izrazil predsednik deželnega šolskega sveta preč. gosp. baron Schmid-Zabierow 12. oktobra 1882 v deželnem zboru, ko je rekel: „Slišal sem, da ljudje hočejo, da njih otroci znajo slovensko moliti, brati in pisati; to tirjatev spoznam jes za popolnoma opravičeno, in deželni šolski svet bode resnično na to gledal, da se to tudi spolnuje“. Tako govori visoki gospod. Tudi občinski svet je sklenil, pri-

družiti se prošnji krajnega šolskega sveta za slovensko šolo; in tako je romala prošnja k deželnemu šolskemu совету v Celovec. Precej dolgo smo čakali na pismen odgovor. Pismeni odgovor pravim, ker ustmen smo že v malo dnevih imeli. Po šmihelskem in pliberškem zraku je kjer bodi skrivnostno in očitno šumelo: „Nič ne bo, ves trud in vse prizadevanje je zastonj.“ Nad temi glasovi je nastalo veliko veselje v pliberškem in šmihelskem Izraelu in roke so si meli ti Izraelci. Tako je prišel mesec januar 1884 in ž njim odgovor iz Celovca, kateri je nam prošnjo odbil. Pa te pravde ni še konec. Krajni šolski svet je namreč v seji sklenil ono prošnjo na g. ministra poslati. Kako pravda izide, poročal vam bom v svojem času.

Iz Diekš. (K m e t s k e k o č e!) Kar so vbožnice (Armenspitaller) v mestih, to so kmetske kočje na deželi. V takšnih revnih bajtah prebivajo večidel stari in dela nezmožni ljudje. Ker taki ljudje plačati ne morejo stanovnine, zato so zelo zadovoljni, če se njim prepusti kaka tesna vmazana kočja za stanovanje. Tudi kmet revčeku raji tako bajto brezplačno prepusti, kakor da bi mu pri hiši bil na poti. Žali Bog da kmeta taka kočja veliko stane. Najemščine se ve ne more od vboščeka tirjati, ako je popraviti treba, mora kmet to plačati in razun tega pa še more hišni davek (hišnino) plačati. Kam hočejo kmetje s takimi sirotami? Poznam srenje, ki imajo vbožnice in kmetom v zdajnjih časih za denar zmiraj trdo hodi; zatorej pa njim ni mogoče vsaki občini staviti vbožnic. Imajo pa take kočje, ktere njim nič ali pa zelo malo koristijo, tedaj te lahko takim sirotam prepustijo in ti mu iz hvaležnosti kakšne mala in lahka dela pomagajo opravljati n. pr. steljo sekati, pleti, trebati itd. in si še s takimi deli 6—10 gld. na leto prislužijo. Da se s temi goldinarčki ne morejo preživljati, mislim bo vsak pritrdil, zato še kmetica njih s hrano obdaruje, da njim ravno stradati ni treba. Svoj majhen prislužek pa obračajo za potrebno obleko, sol, zabelj itd. Res je, da prebivajo v takih kočah tudi večkrat vlačuge in druge nepošteno osebe, in lenobo pasejo in svojo nesramstvo prodajajo: pa zoper take osebe imajo ja srenjski predstojniki dovolj pravice in če je njih moč prešlaba, njim okrajna sodnija pomaga z žandarmi. Marsikdo pravi, da so te kočje le potuha razuzdanega življenja. Pa to ni res. Tudi v krajih, kjer takih koč ni, se tudi dovolj nahaja hudobnih in brezbožnih ljudi, in mladina se ne bo nikdar spredila zavoljo takih bajt, temuč le če gospodarji in stariši dajejo slabe zglede, ti naj gledajo s kom se njihova družina ali otroci tovaršijo. Ker pa te osebe, ktere imajo na zadržanje njim izročene mladine gladati, nič ali zelo malo storijo, se ni že samo enkrat pisalo. Častiti duhovščini, ki je prej odgojo mladine v svojih pesteh imela, je večidel vsa pravica odvzeta, kakor v šoli tako v javnem življenju. — Da so take pred omenjene bajte le za ostarele in dela nezmožne osebe namenjene, je iz srca želeto, da bi vsaka vlada prizanesla takim kočam davke.

Izpod Ojstra. (Pomanjkanje duhovnov, šola in Žitarca.) Pri nas v Šentlipšu nimamo zdaj svojega dušnega pastirja, kar je žalostno za nas, zdaj nimamo popoldanske božje službe, le vsako drugo nedeljo pridejo Doberlovaški gospod

kaplan Mihel dopoldansko službo božjo opravljati in tudi druge potrebne reči, kar smo jim prav iz srca hvaležni za njih prizadevanje, ko imajo sami v svoji fari veliko opraviti in so tudi bolj bolehn; naša fara je oddaljena, zato žali Bog veliko ljudi ne more k službi božji, kadar ni tukaj službe v domači fari. Zato se priporočamo s prošnjo našim sosednim duhovnikom, in srčno našemu milostlj. knezo-škofu, da bi nam dali dušnega pastirja. — Šolo imamo, hvala Bogu, poldnevno, kar slišim, da veliko naših sosednih Slovencev želi, in hodijo dopoldne več, in popoldne mali otroci. Gospod učenik njih prav v našem slovenskem jeziku uči in tudi v drugem razredu nemškega ne zanemarija. Pa žali Bog tudi pri nas se znajdejo taki modrijani, ki bi radi še drugega učenika in trdega Nemca dobili, kar bi bila zopet nova velika težava za nas. Naše kmetovanje je tako dovolj težavno, težko pridelamo, da našo štibro in posle plačujemo, zdaj bi pa še zopet drugega učenika plačevali. Naši otroci bi celi dan tam klopi gladili, mi bi njih doma živo potrebovali, da bi nam živino pasli. Veliko nas je oddaljenih po gorah. Naslednje naši otroci, kar se bojo v prvem razredu naučili, bojo v drugem nemškem razredu spet pozabili. Tega nas Bog varuj. — Žitarca se je letos že dosti prodala, njegova cena je od 40 do 50 goldinarjev, kdor ga še misli kupiti, naj pride, da ne zamudi boljšega.

Iz Pliberške okolice. (Dajte nam dobrih šol!) Neovrgljiva resnica je, da se po naših šolah slovenski otroci ne naučijo slovenskega svojega matrnega jezika, kakor to tirja pestava po našem presvitem cesarju potrjena. Da je to gola resnica, se lahko prepričamo iz pismenih del učencev najvišega razreda, iz katerih se razvidi, da oni še slovenskega a b c ne znajo. Poslušajte! še enkrat pravim: Otroci ki 8 let šolo obiskujejo ne znajo a b c v svojem maternem slovenskem jeziku. Da je to resnica, smo vsak čas pripravljeni dokazati. Ne motite se: „Slovan gre na dan“. sicer počasno stopa, pa toliko trdnješi in mogočnejši so njegovi koraki. Slovenec naj ostane Slovenec, Nemec naj ostane Nemec, to je pravica. Naše šole morajo po božji in državni postavi biti tako uravnane, da se slovenski otroci zraven drugih predpisanih reči naučijo do dobrega svojega matrnega jezika, zraven pa kolikor mogoče tudi nemškega jezika, pa ne tako, da bi se zavoljo poslednjega to prvo skoraj popolnoma zanemarjalo. Zato so prošnje koroških slovenskih občin, ktere prosijo slovenskih šol, popolnoma opravičene. Tako je tudi šmihelska-bistriška občina po svojem krajnem šolskem совету in tudi občinskem zastopu prosila slovenske šole, pa žali Bog prošnja ni bila uslišana. O tem hočemo prihodni kaj več povedati.

Iz Kotelj. (Veliko otrok, pa prazna šola.) Naša fara je majhna, šteje le okoli 700 duš, in med tem tudi 90 otrok za šolo vpisanih. Teško smo mi farmani za našo šolo v Kotljah denarja vkup spravili, od lanskega leta stoji prazna. Naši otroci so eni že precej odrasli, že po 12, 13 in še več let stari. — Kakor se čuje, gosp. učitelja še letos ne dobimo, ker deželni šolski svet takih učiteljev premalo ima, kateri so slovenskega jezika zmožni. V Celovec je letos učiteljskih pripravnikov v zadnjem razredu (IV. Jahrgang) 33, pa kakor se

čuje, so le trije Slovenci vmes. Zavalj tega se še lahko zgodi, da mi Kotelci še nemškega učitelja dobimo. V letu 1881 je bilo v Celovcu dosti slovenskih pripravnikov v prvem letu, pa žali Bog, ti Slovenci so se nekam pozgubili. Nekteri na Kranjsko, nekteri na Štajersko. V drugem letu je letos 22 pripravnikov, med temi samo en Slovenec. Padlo jih je v prvem polletju od teh 11 samo iz pedagogike, med temi tudi ta edini Slovenec. Ta predmet gospod ravnatelj sam prednaša. Skoraj ni verjeti, da bi se učenci učili tako slabo. V tretjem letu je med 30 pripravniki 9 Slovencev. Če ti letos in prihodnje leto srečno delodajo, bi že kaka pomoč bila. Pa bo že taka se s temi zgodila, kakor je že stara navada. Nekatere bodo pa že še za seme obdržali eno ali dve leti na učiteljski. Koroški Slovenci si redko učiteljski stan volijo, pride pa iz sosedne dežele, k nam, ga debelo gledajo, kakor da bi mu hoteli reči, idi tje, od koder si prišel. Če ne bodo boljše razmere na tem učiteljsku za slovenske pripravnike, bode še veliko vode po Dravi poteklo, pred ko bomo mi preskrbljeni s slovenskimi učitelji.

Iz Prevalške okolice. (Pustne veselice, — šola.) Hvala Bogu minule so pustne veselice. Akoravno je pustni čas precej dolgo trpel, vendar je prehitro pretekel za našo takajšno mladino. Tukaj pri neki postarani vdovi je posebno veselo bilo še v nedeljo zjutraj. Veliko nas je že k božji službi šlo in že je pozvonil, vendar še rajanja ni bilo konec. Naš Odrešenik je rekel: „dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega“; ali ti ljudje se malo brigajo za davke, ktere bi imeli Bogu odrajtati. — Radovedni smo kaj bo s prošnjo zavoljo slovenskih katoliških šol? Da bi se vendar povsod sprevidelo, da so nam le take šole potrebne. S temi nemškimi-liberalnimi šolami nismo, in ne moremo biti zadovoljni. Odkar so pri nas nemške liberalne šole, ne vidimo pri nobeni slovesnosti in pri procesijah šolarjev, kakor je pri sosednih farah navada. Gospodi kateheti tudi ne morejo vsega sami storiti in gospodi učitelji pa se le malo brigajo za take krščanske obrede. V prejšnjih časih so nas učili v šoli lepe cerkvene pesmi, da smo pri šolski maši lepo zapeli, ktero so brali vsaki teden naš gospod katehet. Zdaj se tudi učijo peti sicer tudi lepe pesmi, v katerih pa krščanski duh ne veje. Šolske maše pa menda več ne potrebujejo naši otroci, ker so že preveč modri. Še čuda, da na cesarjev god pridejo k maši, tedaj pa zapojejo nemško cesarsko pesem, kakor da bi ljudstvo tukajšne okolice trdo nemško bilo. Pri naši šoli se nauk začne o 1/2 9 zjutraj in 1/2 11 se konča. Popoldan se začne ob eni. Otroci so prosti poltretjo uro. Blížnejši gredo domu, ali ti daljšni pa ne morejo iti domu, ker bi zamudili popoldanšnji nauk, in v šoli biti tudi ne smejo. To se nam čisto nič ne dopade. Od zanesljivih ust slišimo, da naši Prevalski prvaki zelo pridigujejo zoper naročbo „Slov. gospodarja“ in „Mira“ svojim fužinskim delavcem. Ti gospodi le mislijo in tuhtajo na vso moč, kako bi lože „nemški šulferajn“ razširili zamogli. Zmiraj upijejo učenost in liberalizem, a za naš jezik pa nimajo v njihovih glavah nobenega liberalizma. Naš veliko spoštovani gospod župan sicer rojen Nemec se prav dobro poteguje za nas Slovence.

Zato je pa prišel pri Prevalskih gospodih v veliko zamero, kar pa ga malo peče.

Od kranjsko-koroške meje. (C. k. pošta pa nemški napisi. Ogenj. Sneg. Bučele in strd. Nekaj vprašanj.) Večkrat mi je že na misel prišlo, kaj je neki vzrok, da c. kr. pošta na čisto slovenski zemlji ne rabi ali se ne poslužuje slov. imenoslovja? To bi se vendar prav lahko zgodilo in bilo bi tudi zelo koristno, zlasti za naše priproste Slovence! Ali se že mora res vsaka dobra reč izpipati? N. pr.: Kaj nam sploh koristijo po naših razpotjih in planinah tablice z nemškimi napisi, ki jih je pred par leti nek nemšk baron napraviti dal? Lahko bi si bil nekaj novcev prihranil, da ne bi mu treba „falirati“, kar je menda res storil. — Doživeli smo zdaj v kratkem času v treh krajih, da se je vnelo v dimnikih, namreč v Žel. Kapli, v Kortah in pri Jezeru, a k sreči so bili ljudje zmiraj hitro pri rokah in na pomoč, da ni bilo razen strahu nobene posebne škode. — Sneg nam je od sredi svečana že trikrat enmalo padel ali bolje postregel. Mraza ni posebnega. 1. in 2. sušca je spet sneg šel. — Ta predpustni čas, kakor se sploh tukaj ponašajo, je kaj hitro minul, čeravno ni gledišč in družih taci zabavnih veselice. — Bučele so pa zdaj nekake sirotice; so že sicer na paši, a ta jim nič kaj ne ugaja, kakor se je o Svečnici mislilo in pričakovalo. Vresje noče nič kaj prav evesti. Stari funt strdi se pa tukaj prodaja po 30—35 kr. — Še en par odkritosrčnih vprašanj. Zakaj, ali kako je prišlo, da se je znani hrvaški poslanec in časnikar, duh. g. Miškatovič, tako prelevil, da, kakor se piše, na svoj narod gotovo na veliko veselje Madjarov, udriha? Zakaj se nobeden Koroških poslancev ne oglasi za šolske olajšave na Koroškem? Gg. dr. Wran in Lax bi s tem jako postregla ne samo Slovincem ampak tudi Nemcem. In zakaj je sedajne dni po časnikih, slovenskih in nemških, v knjigah, še celó mašnih, (vide Missale ed. Haase) toliko neljubih tiskarskih pogreškov, itd.?

Iz Št. Jurja pri Kranji. Narod slovenski napreduje. To je glas, kateri se sliši tudi od naših nasprotnikov. Vendar je še veliko veliko slovenskih občin, ktere še čisto nič k temu napredovanju pripomogle niso. Kdor ne napreduje, ta zaostaja! Ta pregovor je posebno za take občine pomenljiv, tako tudi za našo Št.-Jurjevsko sosesko. Med tem, ko druge soseske in občine si prizadevajo se duševno in telesno izobraziti, pri nas vse še spi. Veliko manjša sela kakor je naša občina, imajo dobro urejene čitalnice. Zelo lepo in koristno bi bilo za naš kraj, če bi kako majhno društvo imeli, ktero bi si prizadevalo le kaj malega storiti za občini blagor. Čitalnica bi znabiti obstati ne mogla, ker skoraj večina ljudstva misli, da se more Bog ve koliko žrtovati. Naše društvo bo se tedaj zvalo „Bralno društvo“. Le pridno na noge in ne držimo več v križem rok. Imamo ja častite gospode duhovnike in gospoda učitelja, kteri so vsi vneti za narodnost. Ti bodo radi naši voditelji in svetovalci. Tudi naši nasprotniki ne bodo spali ta čas; ti bodo si prizadevali na vso moč nam tukaj ali tam škodvati; to pa nas naj ne straši. Železna volja vse premaga! V to pomozi Bog!

Iz Dovjega se nam poroča: Na pustno nedeljo smo imeli pri nas tombolo v korist tukajšnih revnih šolarjev. Gostilničar Železnik je pripustil svoje

prostore brezplačno, ter ob enem skrbel za dobro postrežbo z jedjo in pijačo; za kar mu gre vsa čast in hvala. Tombolo sta vodila g. učitelj in g. župan. Prav prijeten večer nam je bil! Kratkočasna zabava za predpusni čas. Red je bil tak, kakoršnjega si človek le želeli more. Mirno in veselo minul je večer. Dohodek tombole je iznosil čez 42 gld. Take pomoči so revni šolarčki gotovo veseli. Bog povrni vsem dobrotnikom za ta blagodušni dar.

Kaj dela politika.

Državni zbor obravnjuje proračun za l. 1884. Dohodkov je 474,548.588 gl., stroškov pa 515,309.687 gld.; primanjalo bo toraj 40,761.090 gld., ktere bode treba preskrbeti s posebno postavo. Omenjati je pa, da med tem primanjkljem je blizo 30 milijonov gold. za železnice, ki se prav za prav ne bi smeli prištevati k dolgovom. Generalna debata je trajala 5 dni in nemško-liberalci so mahali po ministerstvu, da čudežev ne dela in ne odpravi primanklje ali deficita. Finančni minister in govorniki konservativne večine so jih tako podjali, da levičarji ob konci niso se upali, kakor druge male tirjati glasovanja po imeni. V specialni debati bojo pa slovenski poslanci gospoda naučnega ministra barona Konrada menda trdo prijeli. Trem slovenskim poslancem Gödelnu, Vošnjaku in Rajču, ki so pri njem govorili za Štajerske Slovence, je menda rekel: da bi bilo brezvestno (gewissenlos), temu, kar zahtevajo, sedaj že ustreči. Imenitna za vse Slovence je tudi resolucija, ktero je v finančnem odseku stavil Henrik grof Clam-Martinic, in jo je odsek tudi sprejel. Glasi se: vlada se pozivlje, da na državnih gimnazijah v Gorici, Pazinu, Mariboru in Celji take naredbe ukrene, da se bodo italijanski, slovenski, hrvatski učenci v spodnjih razredih pri primernej gojitvi nemškega jezika poučevali v maternem jeziku. Predlog je bil sprejet. — Državni zbor je za vravnanje Drave na Koroškem dovolil 150.000 gld. in 37.800 gld. sploh. — V razpravi zastran ministerstva znotrajnih zadev sta gg. poslanca dr. Vitežič in dr. Vošnjak govorila o slovenskih zadevah. Prvi je popisoval, kako žalostno se godi Slovincem v Istri, drugi pa, kako žalostno se godi Slovincem na Štajerskem. Za nas Koroške Slovence gg. poslanca dr. Wran in Lax nista imela nobene besede! Pa kaj, če bi se hotel tudi kdo potegniti za nas, zdajci bi se kdo oglasil in ga postavil na laž, kakor se je go-dilo gosp. dr. Vošnjaku. Opiral se je ta gospod na pritožbe volilcev spodnjega Štajerja pa vendar je Mariborski poslanec dr. Schmiderer predrazil se reči, da vse, kar dr. Vošnjak pripoveduje, ni res, da pritožbe Slovencev niso opravičene, da se po šolah in uradnih lep z njimi ravna. Čudno se mora pa vendar vsakemu dozdevati, da ravno ti nemškoliberalci, ki sedanjo vlado na vse strani napadajo, ravno hvalijo v tem, kakor ona s Slovinci ravna. — Poslanec gosp. Pfeifer je v državnem zboru dokazoval, da Dolence na Kranjskem stiska veliko uboštvo. Prosil je grofa Taaffeja, naj jim da kako delo, da si morejo kaj prislužiti. — Hrvati prej nobene železnice niso mogli dobiti od Madjarov; zdaj pa dobijo tri ali štiri. — Anarhistov in socijaldemokratov se tudi na Nem-

škem še dalje bojije; zatoorej se bojo postave proti njim spet za eno leto podaljšale. Pravo pomoč pa le daje prava krščanska vera in katolijska cerkev, ktera se pa na Nemškem še vedno preganja in stiska. — Bismark se je z Rusi spoprijaznil, ker Italijanom in liberalcem noče dopasti. — Francosko ministerstvo ni hotlo izpeljati tiste postave, ki učiteljem plačo poviša; poslanci pa temu niso pritrdili. Francoska vojska je Kineze zmagala in nekaj mest je prišlo Francozom v roke. — Tudi Angleži so mohamedance pobili in jim trdnjavo Suakim vzeli. — Na Španskem so zasledili neko vojaško zaroto; dva generala, nekaj oficirjev in vojakov je zaprtih; hotli so razklicati republiko. — Petletna vojska med Kilenci in Peruanci v Ameriki je pri kraji; zmagali so Peruanci.

Gospodarske stvari.

Iz Žej pri Kranji se nam piše: Veliko škode se zgodi živinorejcu, kedar vrže svinja mlade, pa jih ne potrdi in je huda na-nje; večkrat pokonča ves zarod; taki svinji naj se da dvakrat na kruhu po $\frac{1}{16}$ litra špirta; potem bo voljna in bode rada pustila pujske k sescu. Mladih se v prvih dneh kaj rada driska loti; tedaj daj do-ječi svinji enkrat po $\frac{1}{16}$ litra brinjevca na kruhu in bolezen bo ustavljena. To priprosto zdravilo se je pri nas dobro obneslo; zato ga gospodarjem toplo priporočam. Luka Jošt, posestnik.

Kako se pri goveji živini uši pre-ženejo? Za uši pri goveji živini je bukov pepel najboljšo zdravilo, s katerim se vsi deli živinskega trupla močno poribljejo.

Kako rastejo konji? V prvem letu zraste konj 15 palcev, v drugem 5 palcev, v tretjem samo 3, v četrtem le 1 in pol palca, in v petem letu le pol palca na visokost; tedaj to spričuje, da je konj v 6. letu doraščen. To je zategadelj dobro vedeti, ako namreč konja kupuješ za par, da se ve, ali je konj doraščen ali če bo še rasel.

M. Bobnar, na Gorenjskem.

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

11. Dekanija Pliberk.

Sem spadajo fare: Pliberk, Šmihel, Kazaze (Edling), Vogerče (Rinkenberg), Žvabek (Schwabegg), Št. Daniel, Možica (Miess), Pri Fari (Maria am See), Guštanj (Gutenstein), Kotlje (Köttelach), Strojna, Koprivna, Javorje in Črna (Schwarzenbach).

Pliberk je prijazno mesto v dolini pod Peco. Pravijo, da je nekda tu stalo rimsko mestice Juenna, od ktere bi bila dolina dobila svoje ime. Na griču zraven Pliberka stoji grad grofa Thurna, ki ima v okolici velike fužine, v Sorgendorfu slovečo olarnico in veliko posestev. Okolica Plibrška je čisto slovenska in tudi vsi meščani razun tujcev znajo slovenski. Akoravno so krajecarji slovenskih žuljev dobri, vendar večini Plibrčanov slovensčina preseda, v nemškoliberalni rog trobiti in domačo besedo v kot postavljati, to je bolj nobel,

bolj slavno. — V Prevalah, v Lieši, v Možici in v Črni so velike fužine in rudniki. V Prevaljah in Liešah je delavcev velika truma, ki so skoraj vsi trdi Slovenci; gospoda pa je večidel nemška, tako da je Slovenec večidel obsojen, za pičlo plačo opravljati najtežavniša dela. Slovenci imajo tudi bistre glave in bi tudi napredovali kakor drugi narodi. Razložek je pa ta, da imajo drugi narodi šole od najnižje do najvišje v svojem domačem jeziku in tako zamore celi narod veselo v omiki napredovati in si ne samo večje časti in slave, temuč tudi boljšega in lažjega kruhca pridobivljati. Zatorej je sedanji občinski odbor kaj pametno in potrebno sklenil, naj bi se šole v Prevaljah tako uravnale, da se bojo slovenski otroci tudi naučili slovensko brati in pisati. Sedaj morajo slovenski otroci si celo modrost za vse svoje žive dni pridobivljati iz slovensko-nemškega abecednika!

Tudi pri volitvah je Prevaljska občina bila velike važnosti in skoraj odločilna. Ona namreč voli 12 volilnih mož, ki so bili večidel ali tuji ali pa taki Slovenci, ki so bili z fužino kakorsibodi v zvezi. In ti so delali na vso sapo z nemškutarji iz unih občin vselej zoper slovenskega poslanca. Če Bog hoče, bode zanaprej druga pela, kajti zdaj imajo v občinskem odboru našinci veliko večino.

V Črni ima grof Thurn svoje fužine. Nekdaj so bili gorjanci premožni kmetje, v novejšem času pa tudi kmetijstvo propada. Imenovani grajšček je že več kot 30 kmečkih posestev pokupil in nagozdil. Denar, ki ga kmet dobi, se kmalo in lahko raznese, hiša je splavala po vodi in vsa družina hodi po svetu s trebuhom za kruhom. Žalostno!

V Št. Mihelski fari stoji pod Peco vas Bistrica, kjer se je 31. julija 1870 obhajal velik slovenski tabor. Napravil ga je daleč okoli sloveči gospod Juri Kraut. Ta je bil vnet rodoljub, da je malo takih; ni znal nemški, pa je vendar slovel pri gospodi, v kancelijah ravno tako, kakor pri svojih kmečkih sosedih. Tudi si je brez nemške besede pridobil precejšno premoženje in slavno ime. Bil je tudi župan in vselej volen mož; delal je na vse kripnje za slovenskega kandidata; in kolikorkrat je ta v Velikoveci zmagal, vselej je šla vsa zahvala gosp. Jurju Kravtu. Bog mu daj nebesa; Slovenci pa ne bojo pozabili tako vnetega in delavnega rodoljuba. Naj bi njegov duh oživil in prešinjati tudi njegove potomce!

12. Dekanija Spodnji Dravbreg.

Ta dekanija obstoji iz naslednjih slovenskih in namešanih (nemško-slovenskih) far: Spodnji Dravbreg (Unterdrauburg), Labud (Lavamünd), Št. Janž, Št. Lorenc, Št. Marka (Ettendorf), Černeče (Tscherberg), Libeliče (Leifling) in Suha (Neuhäusel).

Politično je ta večinoma slovenska dekanija razcepljena; kraji na desnem bregu Drave spadajo pod Pliberk, oni na levem bregu pa pod okrajno sodnijo v Št. Pavlju, kjer uradniki ne znajo slovensko. To je velika težava za slovenske kmete. Večkrat so toraj že prosili, naj bi se od Št. Pavlja ločili. Želeti je, da se jim ta želja enkrat izpolni in v Doljnem Dravbregu napravi okrajna sodnija!

Smešničar.

Mala deklica praša teto: Teta, jeste radi orehe?

Teta: Da, pa še zelo rada.

Deklica pomisli nekoliko, pa reče: Bom pa moje orehe že raji stari mami dala hraniti.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Svitli cesar so za popravo farne cerkve v Rožeku darovali 50 gold. Gosp. Zenkl Peter je potrjen za nadučitelja v Globasnici; gg. Hriberšek Peter za stalnega učitelja v Črni, Feinig Jan. v Ledenicah, Bigl Franc v Globasnici in gpđ. Rauscher Marija v Grebinji. Razpisane ste učiteljske službi v Škočidoljah in pri Vrbi; prosivec mora znati slovensko. — Poslednjo sredo — na praznik sv. Jožefa — popoldne je bila v Celovci velika tombola za mestne uboge. Vreme je bilo prav lepo in ugodno. — Tudi poslednji batalijon domačega regimenta je prišel iz Zagreba domu v Celovec. — Dobimo v resnici trambaj ali železnico s konji iz Celovca do jezera pri Gorici ali Loreto. Mestni odbor garantira podvzetniku obresti ali interese na pet let: fujakerji se kaj mrdajo. — Gline bojo še letos začeli vravnovati na Gosposveškem močvirju proti Celovci. — Gimnazijski vodja v Gradeu, gosp. Filip Pavšič, rojen v laškej fari na Zili, je stopil v penzijo.

Na Kranjskem. Naučni naš minister to-le naznanja vsem deželnim šolskim svetom: „Ministerstvo je zvedelo, da se na nekaterih ljudskih šolah otroke posredno ali neposredno do tega pripravi, da šolskim ravnateljem za novo leto darila donajajo. Jes pozivljem šolska oblastva, da to nedovoljeno navado, ki stariše po neopravičenem oškodava, z vso odločnostjo zatirajo v smislu določenega ukaza. — V Podšentjurji pri Čemšeniku nimajo svojega učitelja, torej podučuje vpokojni stari župnik č. g. Jeršič otroke iz treh sosesk. Z velikim veseljem hodi čez 50 otrok v šolo, ki se prav pridno uč. tako da že jedni precej dobro beró. Otrok bi prišlo še veliko več, ko bi bil prostor za-nje, ali kaj, ker je šolska soba, ki je sedaj v farovži, pretesna za več otrok. Veliko otrok mora stati pri poduku, ker ni zadosti stolov, da bi vsi sedeli. Slava! — Srenja v Bledu je izvolila za svoje častne ude: Deželni predsednika g. barona A. Winklerja; dež. glavarja g. grofa Thurna in prevzviš. g. Jurija Strossmajerja, škofa v Diakovaru. — V Ljubljani se je prva porotna obravnava vseh skozi v slovenščini vršila. Predsednik obravnave je bil deželni sodnijski svetnik g. dr. Kapretz, zatožnik državnega pravdnštva namestnik g. Šetina in zagovornik g. dr. Ahačič. — Ljubljanski mesečni živinski somenj 8. t. m. je bil zelo obiskan. Živine se je prignalo primerno mnogo in je bila vsled obilnega popraševanja po nji silno draga. Drug vzrok dragi živini je pa, da se poproda iz Kranjske v Trst, na Koroško, Tirole, Bavarsko in Laško. Posebno molzne krave se ondi jako obrajtajo. Če je bilo le količkaj kravice s teličkom, veljala je takoj sto in še več goldinarjev. Pitani voli na par od 350 do 380, tudi 400 goldinarjev. Konj je bilo nad 600, ne ravno lepih, a precejšnje takih,

kakoršne rabijo Lahi za mlatenje riža. Pokupili so Lahi do 80 konj, nekaj lepih, dokaj pa slabih in so dobro plačali. — Prvi spomladanski dan se je v Ljubljani sv. Gregor dobro skazal. Lepo gorko. južno vreme, dopoldne in popoldne solnce in živo ščinkovčevo petje po vrtilih in drevoredih. Letos toraj naš kmetič nima ravno tako napak, če trdi, da je sv. Gregor prvi pomladanski dan. — „Novice“ priobčujejo izkaz o delovanju mlekarških zadrug l. 1883. Vseh zadrug je devet: Bohinjska Bistrica, Ravne, Bitinje, Črešnjica, Nemški Rovt, Nomen, Savica, Polje, Stara fužina. Vse te zadruge so povprečno v 3 do 5 mesecih v skupne kotle oddale 459.320,4 kilogramov mleka, iz katerega se je dobilo 2125,4 kilogramov masla, 38.734,8 sira, 19.840,9 skute, 321.518 litrov siratke. Za prodane izdelke stržilo se je 23.869 gld, 83 kr., neprodanih izdelkov pa se je mej zadrugnike razdelilo za 6291 gold. 86 kr. Po odbitih stroških ostalo je čistega dohodka 20.783 gld. 44 kr., in je dobil vsak zadrugnik 62 gld. 98 kr., razdeljenih izdelkov pa je vsak dobil za 83 gld. 86 kr. Zadrugniki v Ravnih dobili so za 136 delavnih dni povprek 129 gld. samo od mleka, katero na noben drug način ne morejo tako dobro spraviti v denar. Korist, velika korist je očitna, zato se nam čudno dozdeva, da se v Srednji vasi, v Gorjušah in v Koprivniku še do sedaj niso odločili za zadruge, temveč, da še vedno po starem načinu izdelujejo mlekarške proizvode.

Na Štajerskem. V Gracu je škof Zwerger pri obnem zboru tiskovnega društva goreče priporočal, naj se katoliško časnštvo vsaj gotovo podpira, ker dandanašnji je to edini pripomoček, s katerim naj se nasprotuje in zatira pogubljivo liberalno tiskarstvo. Naj torej poštene kristjani vse svoje moči napenjajo, da pomagajo poštenim političnim časnikom na noge. Ob enem je škof prijazno, sicer pa z vso ojstrostjo poslušalce svaril pred škodljivostjo liberalno-nevernega tiskarstva, ter tirjal, da naj se ne čita, še manj pa podpira in naročuje. — Posojilnica v Ptuj je imela do 1. t. m. 6379 gld. 82 kr., dohodkov in izdatkov 4398 gld. 68 kr., tedaj skupnega prometa 10.778 gld. 50 kr. Posojilnica začela je svoje delovanje s 7. februarjem, tedaj je za tako kratek čas zelo dober začetek. Vidite, kako si Slovenci sami pomagajo! — V Rogatcu je č. g. Vraz v svoji pridigi omenjal grde navade pijanstva. Še med govorom pa ga je za tega voljo nek fantalin pozdravil s — kamenom, ki ga je na leco vrgel. Pridigar je za tem svoj govor završil z molitvijo za razposajenca. Po končanem sv. opravilu so ljudje prišli k omenjenemu govorniku, ga omilovali in obsojevali fantovo početje ter zahtevali, da razuzdanca zgrabi roka pravice. Lejte, judovsko-liberalno seme že poganja! — Iz celjske okolice se „Slovenca“ naznanja, da sta bila te dni na Dunaji dva moža iz ondašnje soseske. Zavoljo revščine sta hodila tje peš. Ko prideta pred presvitlega cesarja, kteremu sta imela razodeči nujne prošnje, sta začela lomiti po nemški. Toda cesar nju vprašajo, ali znata slovenski. Kako sta bila vesela tega vprašanja! Zdaj sta se v lepi domači besedi pogovorila s cesarjem, ter sta prejela od Njih še drugo dobroto, namreč, da njima ni bilo treba več peš hoditi v Celje nazaj, temveč vozila sta se po železnici. Ne moreta zadosti prehlaviti dobrotljivosti in prijaznosti cesar-

jeve. Naš najviši gospod se je toraj mogel naučiti slovenski, akoravno ima še vse drugače opravke, kakor nekteri gospodje med nami, kterim pa že mrzi, če hočeš z njimi govoriti v domači besedi.

Iz Trsta. Ker poštno vodstvo v Trstu pri razpisu služeb za poštne uradnike vselej zahteva, da le znajo italijanski jezik, zato se je poslanec g. Nabergoj na Dunaji pritožil ministru trgovine in ta je odgovoril, da precej zaukaže, da se odslej ne bo zahtevalo od poštnih uradnikov le znanje ital. jezika, temuč znanje deželnih jezikov. Tedaj pritožba le pomaga!

Na Avstrijskem. Na Dunaju se je dokončala pravda proti Hugo Šenku, njegovemu bratu Karolu in Šlosareku, ki so hišne, kuharice in dekle zavratno morili. S tacimi ženskami, o katerih so pozvedeli, da imajo nekoliko prihranjenega denarja, je stopil Hugo Šenk v dogovor, če ravno že oženjen, obljuboval jim je zakon in jih zvalil v kaki samotni kraj izven Dunaja, kjer jih je potem sam, ali pa s pomočjo onih dveh usmrtil in oropal. Dobljeni denar so pa med se delili in potem lehkomišljeno zapravljali. Vodja te zverske družbe je bil Hugo Šenk, 35 let star, sin svetovaleca okrajne sodnije. Bil je že poprej zavolj goljufije zaprt. Prav po živinsko so ti ljudje delali. Kuharico Katarino Timai, ki ni nič hudega si mislila, so v samotni gojzd izvabili. Ko se veselo pomenkovajo, zgrabita jo zavratno Karol Šenk in Šlosarek, in jo držita, da jej je Hugo Šenk vrat prerezal. Šlosarek je pripovedoval, da je Hugo Š. enkrat hotel, da bi neko žensko k drevesu privezali, s petrolejem oblili, in potem zažgali. Vse tri morilce so, kakor so zaslužili, na smrt obsodili.

Na Ogerskem. Ogerski škofje so pri zadnji konferenci zložili 20.000 gld., da se z njimi podpirajo učitelji na katoliških ljudskih šolah. Kdo toraj podpira šole in učitelje! — V šariški županiji na Ogerskem je 66 zakonitih judovskih šol. Dobro pristavljajo k temu slovaške „Narodne Novine“: Ko bi bile te šole slovaške, bi delale ministru Tefortu tako preglavico, da bi ne čakal celega meseca in bi jih z izgovorom, da so panslavistične, zaprl. — Koliko je judov na Ogerskem se iz sledečega izvidi. Za cesarja Jožefa II. bilo je na Ogerskem 25 tisuč judov. V začetku tega stoletja zrastle je to število že na 50 tisuč, koncem l. 1829 pa na 100 tisuč. Leta 1847 ponašala se je Ogerska z 270.000 otroci Abrahamovega rodú, l. 1870 s 500.000 in zdaj — 700.000! — Jezo judov si je nakopal grof Tasilo Festetics, bogat posestnik v Kostelu na Ogerskem, ker je odstranil s svojih velikih posestev vse judovske najemnike in razun tega še svojim podložnikom ojstro zapovedal, da ne smejo ničesar od juda kupiti. Na njegovem, več ur daleč se raztezajočem posestvu se torej ne sme prikazati noben judovsk kupca, ne prodajalec. Kakor pravi „Oesterr. Volksfreund“ ljudstvo že čuti blage nasledke te zapovedi.

Iz Bosne in Hercegovine. Železnica iz Mostara v Metković se kmalu prične graditi. Imenitna je posebno zaradi premoga, ki se nahaja blizu Mostara. — Iz Bosne piše nek duhovnik „Slovenca“: Pri nas je tako, kakor povsod; živimo in občujemo z dobrimi in hudobnimi. Marsikteri po olikanih deželah mislijo: Bog zna, kaka surovost je tu, vedna smrtna nevarnost, rop in ubijanje.

Res, take olike, kakor je po Dunaji, Berolinu in Parizu, tu ni, pa tudi take lažljivosti v besedi in zadržanji ni, kakor tam. Ljudstvo je priprosto, odkritosrečno; kar je v besedi je tudi v dejanji. Kar rope in ubijanje tiče, pri nas ne vemo nič za-nje, za take grozne celo ne, kakor so na Dunaji, v Peštu itd. Da se tu pa tam kaj zgodi, zlasti na mejah proti tujim deželam, no da, kje pa se ne? A navadno se take reči iz Bosne v toliko grozovitih in črnih barvah slikajo, da človeku kar lasje po koncu stojé. Ne verjemite vsemu temu in ne mislite, da živimo med golimi, skritimi in očitnimi ubijalci! Pač je želeli malo več omike ubogemu, zapuščenemu, sicer pa skozi poštemu ljudstvu, in če Bog da, bo tudi to prišlo sčasoma, ali po 400letnem turškem vladanji takoj izvršiti ni mogoče, naj bi tudi vsaka vas po dve ljudski šoli dobila.

Javna zahvala.

„Podpiralni zalogi slovanskih vseučilišnikov v Gradci“ so za leto 1883/84 darovati blagovolili: visoka deželna zborna kranjski in štirski po 100 gld., slavna posojilnica v Mariboru 50 gld., gosp. dr. Jos. Sernee, odvetnik v Celji, 20 gold., gospoda dr. Karol Schmidinger, c. kr. notar v Kamniku, in dr. Gvidon Srebre, odvetnik v Brežicah, po 10 gld., gosp. dr. Žižek, zdravnik v Gradci, 6 gold., gospodje dr. Josef Gregl, zobolečnik v Gradci, dr. Gr. Krek, c. kr. vseučilišni profesor v Gradci, dr. Janko Sernee, odvetnik v Mariboru, dr. prava Juraj Sterbenc, župnik in deželni poslanec v Hrenovicah, in dr. J. Vargha, c. kr. vseučilišni profesor v Gradci, po 5 gld., gospoda dr. Rudolf Globočnik v Gradci, in Davorin Meško, kooperator pri sv. Barbari v Halozah, po 3 gold., gospod o. Benedikt Schluder, gimn. profesor v Št. Pavlu na Koroškem, 2 gld. in gosp. J. Bradaška, kr. upok. gimn. vodja v Gradci, 1 gld. — Za vse te preblage darove izrekajo podpisani v imenu opravnega odbora imenovane zaloge in v imenu vseh onih, koji uživajo dobroto tega zavoda, javno najiskrenejšo zahvalo. Bog plati!

V Gradci, dne 1. marca 1884.

Dr. Greg. Krek, c. kr. vseučilišni profesor,
t. č. predsednik, s. r.

Josip Lendovšek, n. gimnazijalni učitelj,
t. č. blagajnik, s. r.

Janko Bezjak, stud. phil.
t. č. tajnik, s. r.

Šmarnice,

imenovane

„Lurški majnik in molitvenik“

imajo še v zalogi: g. Josip Gerber, g. Henrik Ničman, katoliška bukvarna v Ljubljani in založnik **Franjo Marešič** v Šentvidu nad Ljub-

ljano. Knjiga, po pošti poslana, stane vsa v usnje vezana z zlato obrezo 1 gold. 30 kr., brez zlate obreze 1 gld. 10 kr. Kdor pri založniku samem vzame deset iztisov, dobi po vrhu steklenico Lurške vode.

Loterijske srečke

Gradec 13 31 20 57 10

Trst 25 20 90 63 35

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 68	3 65	3 60	3 66	3 94	3 75	4 20	3 19								
Rž . . .	3 1	3 35	2 90	3 17	2 78	3 25	3 20	3 3								
Ječmen . . .	—	2 55	2 40	2 68	—	2 65	2 70	2 59								
Ajda . . .	2 42	—	2 40	2 74	—	—	2 50	2 69								
Oves . . .	1 56	1 55	1 58	1 52	1 38	1 65	1 50	1 56								
Proso . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Pšeno . . .	4 49	—	—	4 51	—	—	5 —	4 91								
Turšica . . .	2 39	3 10	2 45	2 56	2 8	2 50	2 70	2 56								
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								

Poslednji četrtek je bilo v Celovci malo žita na prodaj; ljudje imajo preveč na polji opraviti. Čene se niso kaj spremenile; drva so malo poskočila in tudi jajca. Sena 100 kilo velja 1 gld. 79 do 2 gld. 68 kr., — slame 100 kil. 1 gld. 96 kr. do 2 gld. 14 kr.

Sejmi ali tržni dnevi meseca aprila.

V Trbižu 5. aprila.
Na Polanah in v Malestičah 7. aprila.
V Št. Vidu 21. apr.
V Celovcu (za konje), pri sv. Jurju na jezeru, v Milstatu, na Brdu, v Guštajnu, v Preblah 24. apr.
Pri št. Janžu na mostiču 25. apr.
V Škofičah 26. apr.
V Bistrici pri Paternijonu 30. apr.

Dražbe ali licitacije.

Pri c. kr. sodniji:
26. marca v Plibrku Harderjevo v Kotljah, 3575 gold. 11—12.
26. marca v Velikovec Strucevo v Atnejvesi 5879 gld. 11—12.
29. marca v Belaku, Hanžičevo v Kalčah, 4963 gold. 11—12.
31. marca v Kapli, Popovo, 1132 gold., 11—12.
16. aprila v Belaku Kramerjevo v Št. Štefanu 4845 gold., 11—12.
19. aprila v Doberlivesi, Podnovo v Št. Štefanu 580 gold. 11—12.

Izdatelj in urednik Andrej Einšpieler. Tiskarna družba sv. Mohora v Celoveci.